

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Versibus. 10.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

cum illius sit primus auctor Moyses; neque defuit eiusdem vsus inter Apostolos. *Coloss. 3.*

2 Septem Cantica ex sacris litteris habentur in Breuiario, quorum ordo temporis est, qui sequitur.

1 *Cantemus Domino*, quod est Moysis editum Anno mundi 2544. *Exodi 15.*

1 *Audite Celi, qua loquor*. Eiusdem Moysis, An no 2583. *Deut. 32.*

3 *Exultauit cor meum*. Annæ matris Samuelis. Anno 2904. 1. *Reg. 2.*

4 *Confitebor tibi Domine*. Isaia anno circiter 3314. *Is. 12.*

5 *Ego dixi in dimidio dierum meorum*. Ezechia Regis. An. 3322. *Is. 38.*

6 *Domine audiui auditionem tuam*. Habacuc. An. circiter 3351. *Hab. 3.*

7 *Benedicite omnia opera Domini Domino*. Trium puerorum. Anno 3462. *Dan. 3.*

Ex Euangelio habentur in Breuiario alia tria, quorum ordo temporis est.

Magnificat. B. Mariæ. *Luc. 1.* Anno mundi 4051. ex *Torniello*.

Benedictus Dominus Deus Israel. Zachariæ. eodem anno post tres menses. *Luc. 1.*

Nunc dimittis Domine, &c. Simeonis. *Luc. 2.* Anno sequenti 4052. Christi primo.

3 Alius est ordo in Breuiario, nimirum in Dominica, Canticum, *Benedicite*, &c. quia in Dominica vniuersa creata sunt confusè, quæ in Cantico inuitantur ad laudem Dei. *Durand. lib. 5. cap. 4.* sed versus Cantici ab Ecclesia reducti sunt ad mitiorem numerum, reiecta illa repetitione: *laudate, & superexaltate, &c.* quæ habetur in Daniele. præterea addidit in fine glorificationem Trinitatis: *Benedicamus Patrem, &c.* de qua meminit *Amalar. lib. 4. c. 10.* tamen paulò diuersa ab ea, quæ hodie est in vsu. *Benedicamus*, inquit ille, Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, nec respondetur. *Amen*, in fine; sicuti neque in *Missa* quatuor Temporū.

In Feria secunda, Canticum Isaia. In Feria tertia, Ezechia. In Feria quarta, Annæ. In 5. Moysis primum: & de his

afferunt mysticas causas valde arbitrarias. *Amalar. lib. 4. à cap. 12. vsque ad 16.* & *Gemma lib. 2. cap. 53.* à quibus ad verbum accepit *Duraud. loco cit.* In Feria sexta, Canticum Habacuc, in quo mentionem de Cruce facit: *Cornua in manibus eius*. Sabbato Canticum Moysis vltimum, de quo ait *Beda in Lucam*: Ad memoriam prisca religionis, Canticum Deuteronomij, in quo vniuersus veteris populi status continetur, Sabbato nonnullis in locis dici consuevit; alioquin esset præposterum, vt prioribus septimanæ diebus prophetarum dictis carminibus Moysis vltimum diceretur. Hæc ille, *Alcuinus de celebrat. Missæ* ait, idè recitari, quia dixit Apostolus *Act. 15.* quod Moyses habet in singulis ciuitatibus, qui cum per singula Sabbata prædicent.

4 Canticum Trium puerorum est festiuus, & idè in omnibus Festis dicitur; reliqua tantum in ferialibus. *Gemma lib. 2. cap. 53.* quibus additur in fine, *Gloria Patri*, more Psalmorum, à quibus parum differunt Cantica.

5 Tria vero Cantica Evangelica quotidie dicuntur, *Amalar. lib. 4. cap. 8.* & causas vide supra *Sectione præcedenti cap. 2. nu. 13. pag. 43. cap. 5. nu. 8. pag. 47. & cap. 6. num. 9. pag. 49.*

6 Euangelia vocatur ab antiquioribus hæc Cantica; ita Ordo Rom. quia sunt pars textus Euangelij S. Luca: & idè stant omnes, dum hæc dicuntur, vt fit ad Euangelium in *Missa*. Plurimi initio Cantici formant sibi Crucem à fronte ad pectus, ex *Belech. c. 40.* quia est Euangelium; & placet, tum quia hoc præscribitur Episcopo ad initium Cantici, *Magnificat*, in *Cæremon. Episc. lib. 2. cap. 1.* tum idem signum Crucis adhibetur. in *Missa*, initio Euangelij, licet diuerso modo.

De Versibus. Cap. X.

1 **A** Vertendo dicitur *Versus*, *Alcuin. cap. de celebrat. Missæ*, & hoc habet singulare Versus, vt excitet corda cantantium ad requirendam faciem Dei.

in oratione, Amalar. lib. 4. cap. 45. & præterea cap. 3. ait, vim habet, vt conuerti faciat totum Chorum ad vnum, & totâ intentione illius ad rem, pro qua fit officium. Idem repetit in ordine Antiph. c. 1. vbi ait, Versum esse compositionem officialem, per quam reuertitur intentio mentis. vnde eodem teste Amalar. vertebant se cãtantes Versum ad orientem lib. 4. cap. 2. vel ad altare, de ord. Antiph. cap. 1.

2 Versus igitur post Nocturnos ante Lectiones dicuntur, vt excitentur ad Orationem Dominicam, Absolutionem, & Lectionem, ad quam sessio facile negligentiam parit, Idem cap. 45. In fine quoque Psalmorum, idest, operum, excitamur ad spem præmiorum, Idem cap. 12. eodem lib. 4. Ante Cantica Euangelica, in Laudibus, Vesperis, & Completorio, excitamur Versibus ad intelligentiam eorumdem, & ad Orationem proximam, Idem cap. 45. Denique ante Orationem, & in commemorationibus semper adhibetur Versus, vt oratio ferueat. Idem cap. 9.

3 In Paschate, & eius Octaua non habentur Versus in Horis, vt aliâs; quia tanta est festiuitas cum breuitate officij coniuncta, vt non egeamus stimulis. Amalar. de ord. Antiph. cap. 7.

4 Tempore Paschali additur vtrique parti Versus, Alleluia, ad maiorem lætitiã exprimendam; non tamen Versibus Responsoriorum additur; quia non terminant totum Responsorium, & non sunt Versus ad excitandum, vt ij, de quibus in hoc capite.

5 Versibus, qui habentur in Precibus, non additur, Alleluia; quia in his attenditur potius ratio humilitatis, & mœroris, quàm lætitiæ.

De Absolutionibus, & Benedictionibus.
Cap. XI.

1 **A**bsolutionum, de quibus hoc loco, meminit Radulph. propos. 15. & puto ita vocari; vel quia absoluitur Nocturnum; vel quia simul cum Oratione Dominica præcedenti petimus, (ait, D. Barth. Gauant. Tom. II.

Hugo in Spec. cap. 3.) mundari corda, & corpora nostra ad audiendum verbum Dei in Lectionibus. nam Oratio Dominica dicitur, ex Daran. lib. 5. cap. 3. vt qui eget sapientia, ad Lectiones intelligendas necessaria, postulet eam à Deo, qui dat omnibus affluenter, & vt eiusdem orationis auxilio proficiat in nobis renouata per præcedentem Versum intentio.

2 Versum appellat ipsâmet quoque Absolutionem. Gemma lib. 1. cap. 5. quasi, inquit, qui mandatum Legatis ad prædicationem iniungit, quasi absoluat eos, vt eant ad legendum. Rupert. lib. 1. cap. 12. putat Absolutionem esse orationem, qua rogamus Dominum messis, vt mittat operarios in messem, & aperiat cor nostrum in lege sua, ne semens, idest, verbum Dei, quod audituri sumus, aut volucres comedant, aut spinæ suffocet, aut in petra, quæ non habet humorem, arescat. Dicerem, Absolutiones appellari, sumpta denominatione à nobiliori, quæ dicitur in tertio Nocturno, in qua sunt ea verba. *A vinculis peccatorum nostrorum absoluat nos, &c.*

3 Lector petit Benedictionem, magna humiliatis gratia, & Sacerdos, vt tantæ humilitati vicem reddat, poscit à Deo, vt Benedictio prærogetur, Petrus Damiani de Dominus Vob. cap. 2. Petit etiam benedictionem, vt mittatur; *quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* Rom. 10. Rupert. lib. 1. cap. 12. de diu. offic. Petit licentiam eundi, & benedictio est licentia. Gemma lib. 1. cap. 5. Vide, addit Hugo in Spec. cap. 3. quam larga potestas benedicensi tradita sit illi, cui iubere dictum est: *Iube Domne benedicere.* Lector enim dicit Vicario Christi; quod principatum Ecclesiæ innuit. Sacerdos autem orat, vt Dominus benedicat, qui totius est fons benedictionis.

4 Lector dicit, *Domne*, non *Domine*, quia hic Dei titulus est, ille hominis præclari, vt docet Baron. ex Euodio Anno 416. sed tempore S. Hieronymi omnes Sancti, & homines alij vocabantur, Domni, solus autem Deus, Dominus. Papa ipse hodie appellatur Dominus.

E Apo-